

Laidiens: 17.08.2020., Nr. 157

Oficiālās publikācijas Nr.: 2020/157.14

Ministru kabineta noteikumi Nr. 509

Rīgā 2020. gada 11. augustā (prot. Nr. 47 44. §)

Kārtība, kādā no apreibinošām vielām un procesiem atkarīgas personas saņem sociālās rehabilitācijas pakalpojumus

Izdoti saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 13. panta pirmās daļas 4. punktu un Bērnu tiesību aizsardzības likuma 48. panta piekto daļu un 49. panta trešo daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka kārtību, kādā valsts nodrošina sociālo rehabilitāciju pilngadīgām personām un bērniem, kuriem ir izveidojusies atkarība no narkotiskajām, toksiskajām vai citām apreibinošām vielām vai no atkarību izraisošiem procesiem, kā arī bērniem, kuriem ir radušies psihiski vai uzvedības traucējumi alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu lietošanas dēļ (turpmāk – pakalpojumi), kā arī šo pakalpojumu veidus, apjomu, saturu un to saņemšanas, piešķiršanas, pārtraukšanas un izbeigšanas nosacījumus un kārtību.
2. Pakalpojumus sniedz pakalpojumu sniedzējs, kas atbilstoši normatīvajiem aktiem par publisko iepirkumu ir ieguvis tiesības sniegt pakalpojumus un nodrošina pakalpojumu sniegšanu atbilstoši šiem noteikumiem un normatīvajiem aktiem, kas nosaka prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem (turpmāk – pakalpojumu sniedzējs).
3. Pakalpojumu var saņemt dzīvesvietā vai institūcijā, kas sniedz sociālās rehabilitācijas pakalpojumus (turpmāk – institūcija). Pakalpojuma ilgums dzīvesvietā ir līdz 180 dienām. Pakalpojuma ilgums institūcijā ir līdz 12 mēnešiem.
4. Pakalpojumi ir balstīti pierādījumos, ir atbilstoši klientu vajadzībām un vecumposmu īpatnībām. Pakalpojuma sniegšanas laikā bērniem un pilngadīgām personām tiek nodrošinātas psihologa, sociālā darbinieka, mentora, narkologa, bērnu psihiatra un psihiatra konsultācijas atkarībā no bērna vai pilngadīgas personas vajadzībām, lai atjaunotu vai uzlabotu bērna vai pilngadīgas personas sociālās funkcionēšanas spējas un nodrošinātu sociālā statusa atgūšanu un iekļaušanos sabiedrībā.
5. Bērns pakalpojumu institūcijā saņem pēc pilna motivācijas un narkoloģiskās ārstēšanās kursa pabeigšanas stacionārajā ārstniecības iestādē vai pēc narkologa noteiktā ārstēšanās kursa pabeigšanas, vai, izvērtējot bērna veselības stāvokli, narkologs secina, ka bērns pārmērīgi lieto apreibinošas vielas vai ir pakļauts atkarību izraisošiem procesiem, vai bērnam ir radušies psihiski vai uzvedības traucējumi alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu lietošanas vai atkarību izraisošu procesu dēļ.

6. Bērns pēc 18 gadu vecuma sasniegšanas pabeidz uzsākto pakalpojuma saņemšanu, ja līdz pakalpojuma pilnīgai pabeigšanai atlikuši ne vairāk kā seši mēneši.
7. Pilngadīga persona pakalpojumu institūcijā saņem pēc narkologa noteiktā ārstēšanās kursa saņemšanas.
8. Pilngadīga persona pakalpojumu atkārtoti var saņemt ne biežāk kā reizi divos gados. Bērns pakalpojumu atkārtoti var saņemt atbilstoši nepieciešamībai.
9. Pakalpojumu piešķir rindas kārtībā. Pilngadīga persona vai bērns vienlaikus var tikt uzņemts un atrasties vienā rindā. Rindu veido, ņemot vērā paredzētā pakalpojuma veidu (pakalpojums dzīvesvietā vai pakalpojums institūcijā) un šajos noteikumos noteikto pakalpojuma saņemšanas kārtību.
10. Bērns vai pilngadīga persona ar funkcionēšanas traucējumiem pakalpojumu institūcijā var saņemt tikai pavadošās personas klātbūtnē, kura pakalpojuma saņemšanas laikā nodrošina personas ar funkcionēšanas traucējumiem aprūpi, ja:
- 10.1. pilngadīga persona ar funkcionēšanas traucējumiem saņem pabalstu personai ar invaliditāti, kurai nepieciešama kopšana;
- 10.2. ir piešķirts bērna invalīda kopšanas pabalsts par bērna ar funkcionēšanas traucējumiem kopšanu;
- 10.3. pilngadīgai personai ir ierobežota rīcībspēja, kuras dēļ viņai nepieciešama uzraudzība un aprūpe.
11. Pakalpojumu sniedzējs:
- 11.1. iepazīstina bērnu un viņa likumisko pārstāvi vai pilngadīgo personu ar pakalpojumu sniedzēja iekšējās kārtības noteikumiem un noslēdz ar bērna likumisko pārstāvi vai bērnu, ja viņš ir sasniedzis 15 gadu vecumu, vai pilngadīgo personu vienošanos par pakalpojuma sniegšanas nosacījumiem, pušu tiesībām un pienākumiem, paredzot, ka bērns vai pilngadīgā persona apņemas sadarboties un iesaistīties pakalpojuma kursa pasākumos, bet pakalpojumu sniedzējs nodrošina informācijas aizsardzību, multidisciplināru, uz klientu orientētu un transdiagnostisku pieeju atbilstoši bērna vai pilngadīgās personas vecumam un vajadzībām, kā arī pozitīvi orientētu pakalpojumu;
- 11.2. pēc pakalpojuma kursa pabeigšanas vai izbeigšanas bērnam un bērna likumiskajam pārstāvim vai pilngadīgajai personai izsniedz rekomendācijas par turpmāk veicamajām darbībām, lai mazinātu apreibinošo vielu un procesu atkarību izraisītos un veicinošos riskus;
- 11.3. nekavējoties informē Sociālās integrācijas valsts aģentūru (turpmāk – aģentūra) par bērnam vai pilngadīgajai personai sniegtā pakalpojuma pabeigšanu, pārtraukšanu vai izbeigšanu un tās iemesliem.

II. Kārtība, kādā bērnam tiek piešķirts, pārtraukts un izbeigts pakalpojums dzīvesvietā

12. Bērns vai bērna likumiskais pārstāvis (vismaz viens no vecākiem, aizbildnis, bāriņtiesa vai ārpusģimenes aprūpes iestādes vadītājs) pakalpojumu dzīvesvietā var pieprasīt pakalpojumu sniedzējam. Pakalpojumu sniedzēja pārstāvis vienojas ar bērnu vai bērna likumisko pārstāvi par pirmās tikšanās laiku un vietu.
13. Pirmās tikšanās laikā pakalpojumu sniedzēja speciālists – psihologs, sociālais darbinieks vai narkologs – izvērtē bērna situāciju un atbilstību šo noteikumu 14. punktā minētajiem pakalpojuma piešķiršanas kritērijiem.
14. Pakalpojumu dzīvesvietā piešķir, ja bērns atbilst vismaz vienam šādam kritērijam:
- 14.1. bērnam ir bijušas apreibinošo vielu lietošanas epizodes vai ir atkarība no apreibinošajām vielām;

14.2. bērnam ir izveidojusies procesu atkarība;

14.3. ir pamatotas aizdomas, ka bērnam varētu izveidoties šo noteikumu 14.1. vai 14.2. apakšpunktā minētie traucējumi.

15. Bērna likumiskais pārstāvis vai bērns, ja viņš ir sasniedzis 15 gadu vecumu, iesniedz pakalpojumu sniedzējam iesniegumu ar lūgumu piešķirt pakalpojumu dzīvesvietā. Iesniegumā norāda vēlamā lēmuma saņemšanas veidu – pie pakalpojumu sniedzēja, elektroniski vai pa pastu.

16. Pakalpojumu sniedzēja speciālists triju darbdienu laikā pēc šo noteikumu 13. punktā minētās situācijas izvērtēšanas un šo noteikumu 15. punktā minētā iesnieguma saņemšanas sniedz rakstisku novērtējumu par pakalpojuma nepieciešamību dzīvesvietā, informē par šo novērtējumu bērnu un bērna likumisko pārstāvi un kopā ar šo noteikumu 15. punktā minēto iesniegumu nosūta novērtējumu aģentūrai.

17. Ja pakalpojumu sniedzēja speciālists uzskata, ka bērnam pakalpojums dzīvesvietā ir nodrošināms prioritārā kārtībā, pakalpojuma nepieciešamību novērtē un šo noteikumu 16. punktā minēto novērtējumu paraksta vismaz divi pakalpojuma sniedzēja speciālisti, no kuriem vismaz viens ir narkologs vai bērnu psihiatrs.

18. Aģentūra pēc šo noteikumu 15. un 16. punktā minēto dokumentu saņemšanas pieņem lēmumu par pakalpojuma piešķiršanu vai atteikumu piešķirt pakalpojumu, vai par bērna uzņemšanu rindā pakalpojuma saņemšanai, vai bērna uzņemšanu prioritārajā rindā pakalpojuma saņemšanai un paziņo šo lēmumu bērnam, bērna likumiskajam pārstāvim vai pakalpojumu sniedzējam atkarībā no tā, kādu paziņošanas veidu ir izvēlēties bērns vai bērna likumiskais pārstāvis šo noteikumu 15. punktā minētajā iesniegumā.

19. Pakalpojumu sniedzējs:

19.1. uz laiku pārtrauc sniegt pakalpojumu, ja veselības stāvokļa izmaiņu dēļ bērnam nepieciešama ārstēšana ārstniecības iestādē vai dzīvesvietā;

19.2. atsāk sniegt pakalpojumu ar dienu, kad bērns atsāk dalību pakalpojuma kursa pasākumos;

19.3. izbeidz sniegt pakalpojumu šādos gadījumos:

19.3.1. bērnam noteiktais pakalpojuma sniegšanas apjoms ir beidzies;

19.3.2. bērnam pakalpojums ir sniegts nepieciešamajā apjomā;

19.3.3. bērna likumiskais pārstāvis vai bērns, ja viņš ir sasniedzis 15 gadu vecumu, iesniedz iesniegumu par pakalpojuma izbeigšanu;

19.3.4. bērns vai bērna likumiskais pārstāvis bez attaisnojoša iemesla vairāk nekā divas nedēļas nav saņēmis nevienu konsultāciju vai nav iesaistījies nevienā citā programmas aktivitātē;

19.3.5. pakalpojumu sniedzēja narkologs vai bērnu psihiatrs ir sniedzis pamatotu atzinumu, ka bērnam nav ieteicams turpināt saņemt pakalpojumu.

III. Kārtība, kādā bērnam tiek piešķirts, pārtraukts un izbeigts pakalpojums institūcijā

20. Lai bērns varētu saņemt pakalpojumu institūcijā, bērna likumiskais pārstāvis vai bērns, ja viņš ir sasniedzis 15 gadu vecumu, iesniedz pašvaldības sociālajā dienestā atbilstoši bērna dzīvesvietai šādus dokumentus:

20.1. rakstisku iesniegumu par nepieciešamību saņemt pakalpojumu;

20.2. narkologa atzinumu, kurā norādīts, ka bērnam ir nepieciešams saņemt pakalpojumu, vai bērns ir saņēmis narkologa noteiktu ārstēšanu, vai viņš ir motivēts pakalpojuma saņemšanai un vai viņam nav apreibinošo vielu intoksikācijas vai abstinences sindroma;

20.3. ģimenes (vispārējās prakses) ārsta izrakstu no ambulatorā pacienta medicīniskās kartes par bērna vispārējo veselības stāvokli, kurā norādīta informācija par saslimšanām, kuru dēļ nepieciešama īpaša uzmanība, sniegtot pakalpojumu, un apliecināts, ka bērnam nav somatisku saslimšanu, kam nepieciešama intensīva speciāla izmeklēšana un ārstēšana (var tikt uzņemts remisijas stāvoklis).

21. Pēc bērna vai bērna likumiskā pārstāvja iesnieguma saņemšanas pašvaldības sociālais dienests:

21.1. triju darbdienu laikā novērtē bērna sociālo vidi un kontaktus un sastāda novērtējuma aktu saskaņā ar šo noteikumu pielikumu;

21.2. triju darbdienu laikā nosūta šo noteikumu 20. punktā minētos dokumentus (ja tie atbilst noteiktajām prasībām), kā arī bērna sociālās vides un kontaktu novērtējuma aktu aģentūrai;

21.3. ja nepieciešams, nodrošina bērnam un viņa likumiskajam pārstāvim nokļūšanu pakalpojumu sniedzēja institūcijā.

22. Aģentūra triju darbdienu laikā:

22.1. izvērtē saņemtos dokumentus un pieņem lēmumu par pakalpojumu piešķiršanu un pakalpojumu sniedzēju, bērna uzņemšanu rindā pakalpojumu saņemšanai vai par atteikumu piešķirt pakalpojumu un paziņo lēmumu bērnam, ja viņš ir sasniedzis 15 gadu vecumu, vai bērna likumiskajam pārstāvim, kā arī šo noteikumu 20.2. un 20.3. apakšpunktā minētajām ārstniecības iestādēm un attiecīgajam pašvaldības sociālajam dienestam;

22.2. ja pieņemts lēmums sniegt bērnam pakalpojumu:

22.2.1. izsniedz bērnam, ja viņš ir sasniedzis 15 gadu vecumu, vai bērna likumiskajam pārstāvim norīkojumu pakalpojuma saņemšanai;

22.2.2. nosūta šo noteikumu 20. punktā minētos dokumentus un bērna sociālās vides un kontaktu novērtējuma aktu pakalpojumu sniedzējam.

23. Pakalpojumu sniedzējs:

23.1. pārtrauc sniegt pakalpojumu:

23.1.1. ja veselības stāvokļa izmaiņu dēļ bērnam nepieciešama ārstēšana ārpus institūcijas;

23.1.2. ja bērns atrodas prombūtnē (patvaļīgi, bez attaisnojoša iemesla atstājis pakalpojumu sniegšanas vietu, atrodas zināmā prombūtnē pie likumiskā pārstāvja vai ģimenē un nepiedalās pakalpojuma kursa pasākumos vismaz divas nedēļas pēc kārtas), – no dienas, kad pakalpojumu sniedzējs konstatē bērna prombūtnes faktu;

23.2. atsāk sniegt pakalpojumu (ja tā sniegšana tika pārtraukta šo noteikumu 23.1. apakšpunktā minēto iemeslu dēļ) ar dienu, kad bērns ierodas pie pakalpojumu sniedzēja un atsāk dalību pakalpojuma kursa pasākumos;

23.3. izbeidz sniegt pakalpojumu, ja:

23.3.1. bērns atrodas neattaisnotā prombūtnē ilgāk nekā divus mēnešus pēc kārtas;

23.3.2. bērns atkārtoti neievēro vai rupji pārkāpj pakalpojumu sniedzēja iekšējās kārtības noteikumus un šo noteikumu 11.1. apakšpunktā minētās vienošanās nosacījumus;